

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XVIII. perducitur vsque ad Annum D.XC.
nempe ab Anno primo Iustini Senioris, vsque ad quintum Mauritij Augusti.
Complectitur annos LXXIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 527. Felicis Pap. Annus 2. Ivstiniani Imp. 1. Athalarici
Reg. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14926

quod preceps quidem ex veteribus futurum, cum vel Philosophi
regarent, vel Reges philosopharentur. Nam philosophando digni
haberi reges esse, & regnando a philosophia non desinisse. Si enim
non amare sapientiam, efficit philosophiam: principum autem
sapientia, Deo est timor, quem in peccatoribus vestra iugiter habetur:
clarum quam verum sit, quod a me dicitur.
Te vi, per a Regem assero, quippe qui & imperare ad Dominari
voluptati vales, & si corona castitatis reuinctus, & parpu
ram iustitiam induas, alio namq; postulatibus mors ipsa succedit:
dignitatemque regni inuicem alicui seruat perpetuam, i
tem alia hoc in facili subleuatur, haec autem a perpetuo supplicio
liberatur.

XIII. Si honorem, qui ab omnibus proficitur, perfrui vis, prostra te
commacem totumque beneficiorum: nihil enim adeo ardeat ad
beneficentiam, ut beneficij gratia, quae dicitur indigentibus: quod
eum ob merum praesentem obsequium faciat a cili adalatio, sicut ho
nori tyalo saltem est, qui ipsi autem aduertunt.

Perantiam ino eil vestrum Imperium: quia hostibus quid
dem demostriat potestatem, subdita vero exhibet humanitatem:
& cum illis vinctis armorum vi, inermi obaritate vincitur a suis.
Quaeritur enim se, & Ouis inter suam esse, sanum esse inter eos
discrimen patatis.

Esistia temporu aequalis est cuiuslibet homini Imperator, potestati
autem dignitatu inuicem praesens Des similis est. Non enim
habet in totu se quemquam aliterem. Oportet igitur ipsum ve
Deum non vasa, & vt mortalem non esse. Nam est effugit di
na, honorum est, at pulueri amara terrena connexus est, quo e
dicitur, vt in emnes seruet aequalitatem.

XV. Amplius pro eos, qui in morum te consiliorum admonitum vol
unt, non eos, qui adulari sepe conuertere student. Illi enim quod
exoptat reuera perficiunt: hi vero ad ea, quae placent potentibus, re
sistant, veritatemque vinctis a imitantes, singula eorum dila u ap
plaudunt.

Talem te prostra tunc erga famulos, qualem optas erga te Do
minum esse: pro cuius animo, existimatur, & vt respiciamus, re
sistantur a diuino cunctisque obtinent aspectu. Priores igitur
na misericordiam nosse, nos diem conferamus, vt patri pax recipiamus.

Sicut exquisita specula tales monstrant vultuum facies, qua
lia ipsa sunt archetypa, miras videlicet mentium, existis autem
eorum, qui sunt tristes: vobis pallo iustum Dei iudicium nostru
adhibita similitudo. Quarta enim sunt, quae a nobis praesentat,
talibus igitur nobis pari referens exhibet.

XV. Consulta, quae agenda sunt, cunctanter: exequere autem, quae
dicantur, mature: quoniam periculo sum est admodum inconsi
derata in rebus temeritas. Si enim quis ex inconsulta mente,
promouit, mala conceperit animo, facile comperit boni consilij
inimica, vt quid sentiatu dorem post, orationis experimentum
sentiant. Debet igitur, cordatisime Rex, tum consilio
prudens, tum precibus ad Deum impet, vobis exquirere dili
genter, quae munda sunt profutura.

Optime reges egregium tuum Imperium, si omnia des operam
perficere, nos debere patiari quicquam. Neque enim paruum
est tibi, quod paruum esse apparet compassionem tuorum: quon
iam vero vel exite Imperatoru verbum in gentem obtinet apud omnes
rom.

XVI. Tili ipsi custodiendi leges impone necessitatem, cum non habe
at in reo, qui te possit cogere. Sic enim tuum legum praesentes cul
tiam ipsi, ante alios ea reuerentia: tum subditis constabunt, legum
praesentium periculum non esse immunitem.

Pecare, & non cohibere peccantes, iuxta estima. Si quis enim
in ciuitate vitam qui dempsi traducat iusto, toleret autem vi
uente inque, sic in malorum apud Deum iustatur. Quod si ve
l iustitiam approbari, vt paullissima quae, gerentes honora, ita
reuerentia per antibus succense.

Excitare admodum arbitrar, effugere praeuenum contubernia.
Qui enim cum hominibus improbis semper versatur, eum vel patri,
vel digne malum aliquid necesse est: qui vero vna cum bonis de
git, vel imitacionem honestorum adoretur, vel diminutionem vi
torum condigit.

XVII. Terrarum orbis a Deo cum concredatum tibi sit regnum, caue,
ne aliquo vitio ex prauis ad rerum administrationem. Quae e
num illi perperam fuerint, eorum rationem reddet Deo, qui pec
Annal. Eccles. Tom. 7.

landi facultatem ipsis indulserit. Magna igitur & diligen
ti cum persequatone magistratum promotione fiant, & o
portet.

Aequale reor esse malum, & inimicorum ex, excelsere flagi
tius, & amicorum permulceri blanditiu. Oportet enim virisque
vrititer resistere, nec vsquam a decore discedere, neque irrationa
bilem eorum malevolentiam vsquendo, neque filitiam horum
benevolentiam remouendo.

Existima verisimos amicos, non qui laudent omnia, quae dican
tur ab te, sed qui nihil non integro iudicio facere contendunt: sic
vt gratulentur tibi, si bene; tristatur contra, si perperam dixeris,
secerant. Hi enim re vera ab omni fraude abhorrentis amicitia
praeserunt infignia.

Ne mutes tibi magnanimitatem mentem terrena huius pote
statis males: sed vt fragilem fatuoque obnoxium regens principa
tuum, immutabilem habeto mentem in rebus mutabilibus, ni
mis neque letitia sublimem te extollens, neque miseria vilis
scens.

Sicut aurum quamuis modo, sic modo aliter ab arte transfigi
guretur, atque ad varias ornamentorum species transformetur,
permanet tamen id, quod est, nec mutationem patitur: sic ipse
quoque, inuictissime Rex, licet aliud ex alio per gradus obtineat
tu Imperium peruenierique ad ipsum supremum honorem, idem
tamen permanes non in hisdem rebus, immutabilem continens
in officio animum.

Existima tunc deum te tuto regnare, cum volentibus impo
ras hominibus. Quod enim inuito animo subiugitur, seditionibus
fluitat, capta occasione: quod vero vinculo benevolentiae regi
tu, stabilem seruat erga te reorem obedientiam.

Vt diximus Imperij facias deantabile, quantum habes ad
uersu subditos praesentes iram, tantam habendam esse tibi ad
uersu te ipsum peccantem censeo. Nemo enim valet tanta pol
lentem potestate corrigere, nisi ratio propria, quae ex ipso peccante
monatur.

Magnam qui potestatem adeptus est, largiorem potesta
tis imitatur pro viribus. Si enim imaginem gestat omnium pro
fida Dei, atque per ipsum continet rerum principatum: in eo ma
xime imitabitur Deum, vt non existimes quicquam misericor
dia praesens.

Super aurum & Lapidem pretiosam beneficentia diuitias no
bu veluti thesaurum recondamus. Ille namque tum in presen
ti vira oblectant ipse futurae fructuosis, tum in futura dulcedinem
asserunt, experimento gustaque sperata beatitudinis: quae vero
nunc circa nos apparent, tamquam nihil ad nos pertinentia, ne
nos allecent.

Da operam, vt eos splendidiorebus demeraris remunerationi
bus, qui cum benevolentia capessunt, quae mandantur abs te. Hoc
enim pacto & bonorum angelis alacritatem, & malos docet, vt
dedignant malitiam. Esistis enim censeri dignos, qui non eadem
faciunt, nimis nefarium est.

Pretiosissimum omnium est Imperium: tunc vero vel maxi
me huiuscemodi est, cum hoc qui circumdatus est potestate, non
ad pertinacem & temerariam sententiam propensus sit, sed ad equi
tatem respiciat, inclementiam vt feriam auersando, humanita
tem v. Deo similem praesensendo.

Aequa lance tam ad amicos, quam ad inimicos vergens, in
dicandi munus obito, neque beneuolus de te gratificans ob beneuo
lentiam, neque implacabilis resistens propter inimicitias. Quo
niam eiusdem est absurditatis, & iniustum vt iniustum probat,
et si sit amicus: & iniuriam iniusto inferre, et si sit inimicus: ma
lum enim vtriusque simile est, tamen si contrarius inuentur.
tur.

Intenta mente auscultare debent rerum iudices. Difficili
namque capru est iusti inuenio, facileque effugere solet non ad
modum attendentes. Quod si praetermissa dicentium eloquentia,
dilatandaque neglecta veri similitudine, ad penultimam inten
tionem profunditatem penetrauerint; sic dendum haurient,
quod ab ipsis quaeritur, geminique infontes erunt delicti, neque
ipsi honestum prodendo, neque aliu id vt committant conse
dendo.

Aequalia numero sideribus estis habueris recte facta, non ta
men super abis Dei bonitatem. Quacumque enim quispian ob
tulerit Deo sua, ipsi offerret ex sua. Et sicut antere nulli datur
suum in

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

In exhauste sunt beneficentia opes. Nam largiendo acquiruntur & dissipando colliguntur. Et ut tunc infirmitas animi habeat, maxime beneficentia imperatoris, largire omnibus astitit perentibus abste, ut ipse dicitur eam pro eis habebit remuneratorem, cum tempore operum remonet an diuenerit.

XXIII.

Tuissimum arbitrate salutis tue custodiam, nulla quemquam ex subditis afferentur: qui enim offensus neminem, fuisse dicitur habet neminem, quod si nulla quemquam offensus inuita tutelam conciliat, longe beneficium collatum magis id praestabit nam ut tutelam exhibet, ut a charitatem non prodat.

XXIV.

Qui subditis, benignissime imperator, & formidabilis ob excellentiam potestatis & amabilis ob largitionem beneficentiae: neque formidabilem continens propter amorem, nec item amorem negligens ob formidabilem, sed tam manifestum proferens haud ahamabilem, quam aspernabilem familiaritatem immixta severitate castigat.

XXV.

Quantum potestate ceteris antecellit, tantum salu etiam emicare ante alios nititur. Per suavisimum enim habe, eam ab te postulari honorum operationem, que magnitudini virtutum proportionem respondet. Ut igitur a Deo quasi per precationem visum declarato, corona inuicti imperii tuo capiti imposta, coronam etiam ex precorandum pauperibus aquiras.

XXVI.

Actum quidem esse oportet omnem principem, cum in alio, iam vel maxime in afferendo de rebus difficillimum iudicio, lenitiam autem ad in ascendendum se praestare. Et quoniam omnimoda ira absentia aspernatio est, & uisus in modum dicitur, & non in aspernatio illud, ut praerogam imperium contempnat, hoc, ut propensio bonorum perueniat.

In exquisita tui cordis curia diligenter perspicite conuersationem tuam mori, ut perositas ad amicum, & qui charitas te calore compellit, & qui tibi per fraudem adulantur, plerique enim beneficentiam simulant, magno credentium detrimento sunt.

Sermonem cum audire ualentem, ne auribus eum modo, uerum opera etiam inchois: si enim imperatorum excoratorum de cor atque dominum, non uel ex se confidat, que decessit, uel ab alio reperta non desistat: sed tum desistat sine uerecundia, tum excorator sine uinculatione.

Arx quidem inle populabilibus uicibus inuicta contentis abscedentes se hostes: prius autem uisum imperium cum & liberalitate erga miserios uisum inuictum, & precum uirtutibus corroboratum sit, inuictum nullus, hostium tela peruenit sit, praeterea & uictoria contra eorumque trophea.

Verum, ut oportet, si quis hoc insensere, ut scilicet sit superior claritatis. Quae enim dicitur recte gubernant, illa quoque possiduum digni censentur: hanc autem recte gubernant, qui pacem subditis ostendunt charitatem, & Principi delictum ab eis recipiunt timorem. Itaque inuictum quidem uirtus compositum, supplicij autem huiusmodi ipsi nequaquam in seque.

Verum, ut non uerba asensu est beneficentia amicitia, & incorrupta sola est charitas erga pauperes. Eam igitur oportet, qui periret are uult, talium inuictum uirtutem animam exercere. Amari enim in egenos, qui inuictum est qui parum, castibus quoque regi compos efficitur.

Stipendium imperij cum a Deo suscipere, cogitatio, quosdam modum placuit ei, qui id tibi dedit, quoque omnibus hominibus ab eo sit praetatum, magis omnibus eum honorare solum. Porro ad ipse beneficentiam arbitratu maximum, si quasi ipsum, saltem a te uisus, atque uirtus excolatorem, in se actioni minus adimpleat.

Recurrere ad superiorem auxilium cum bono quibus debet fateri qui exoptat, tum ante omnes imperator, ut pote qui promissum soluitur est: cum enim a Deo cognoscitur, tam hostes generosa manu debellat, quam suos sedulo dimouit.

Deum nulla te indiget, imperator solo Deo limitare igitur nullam indignum, potentibusque fac uirtutem misericordiam copiam, non ex alio & ad tuum uirtute rem ratione imperatorum tuorum erga famulatum uirtus, sed omnium de iustitiam uirtus peruenit uirtutibus satisfaciens. Longe enim fatum est, merito dignorum etiam inuictum miseris, quam indignorum uirtus dignos in defraudat, que uicentur.

Uentiam cum delictorum tuorum peccata, ipse quoque te offendentibus ignosce: quoniam remissioni retribuit remissioni, si forte cum conferuam nostram reconciliatam, Dei amicitia & familiaritatem.

Qui inculpabiliter Principem agere studet, cum nota canere debet, que foris inuictum, tam se ipsum ante alios uirtutem uirtutem, ut & aperte delinquere abstinet propter adit, & a se ipse uirtutem, que minus privata foris inuictum committat. Si enim ex subditis sunt, qui reuerentia digni habentur, multo magis a digno Imperator efficitur.

Prorogam uirtutem esse aspernatio praesens, supplicij quoque digna: Principi uero culpam, non facere que beneficia sunt, saltemque peruenit: neque enim malorum abstinentia iustitiam potentiam, sed honorum edictis conuincit eundem. Ne igitur malitia duratitaxat abilitate cogitet, sed inuictum etiam capellere contendat.

Dignitatem splendore mori haud reformidat: omnibus enim uirtutes suis decessit inuictum. Ergo ante illum inuictum aduictum, opam copiam transporem in uirtutem. Nemo enim que colloqui in mundo, illius profectum alidat: sed omnibus in terra derelictum, uirtutem de uirtute sua reddidit rationem.

Imperator ut est omnium dominum, ita cum omnibus Dei serui existit. Tum igitur demum uocatur dominus, cum ipse sibi dominari, nec illius uoluntatis famulari patitur: tunc aduictum piam rationem asserunt, inuictum, scilicet imperatorem amari perurbatorum rationem expertum, inuictum cupiditatis armatura castissima debellabit.

Quemadmodum umbra corpora sellantur, sic animas fugitia comitantur, euidens est sique actiones experimenta: ideo non datur in iudicio negare. Ipse enim inuictum inuictum, haud sane uocem emittendo, sed talia prosum se representando, qualia a nobis patrata sunt.

Nam plerumque committunt inuictum transiunt compendiosa praesentia uirtute conditio, que sane non uirtute saltem suos, & pedetentim conuictum uirtute casu, tandem ad suum cuiusq, exitum perducit.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

Boecklin

perdidit. Si igitur illa se habent, prateriturum praevidentiam
munda negotia, ad hoc amque hu, que ad sacula saluorum
perueniunt.

Episcopus & superciliosus homo ne vi tauris altiorum eleua-
tus, sed animaduersum carnis subsistentiam, solere debet cordis
elationem. Nam est saluus est Principi in terra, ne tamen igno-
ret se ferum ex terra, cum ex pulvere ad solium confectus, at-
que in puluere tandem descendere possit.

Statulo super inactissime Imperator, & sancti scilicet qui
fundere occupati, non primo desistunt ad superiora ferri, quam ad
superiora perueniant gradum: ita tu quoque iugiter honesto-
rum actionum continuato. Sic fiat, ut ceteris quoque regi frui-
tibus ad quos percipias: quod vitium & rila vrinam & con-
tingit Christus rex inuenit, & qui regnat, & qui regno subgiu-
tur, in sua. hactenus Agaperi saluberrima ad Iustinia-
nam Imperatorem admonitio.

Quoniam autem iste fuit Agaperi diaconus, dia-
conusque quatuordecim annis. Vixit his temporibus Agape-
ri diaconus S. R. E. qui nominatus cum alitis reperitur in
Actis terrae Romanae Synodi sub Synmacho Romano
Pontifice, idemque credi tunc qui postea sub eodem Iusti-
niano Imperatore creatus est Romanus Pontifex, vir la-
tina doctrina atque pietate insignis, & apud eundem Ius-
tinianum magis auctoritatis: ut plane ex his omnibus
posse eiusmodi scripto exaltimari dicti Agaperi fuisse,
et tunc eundem Graece scripta habeatur, & quidem
Aetiae, atque admodum exalte loquentis, non Lati-
num, sed Graecum in omnibus auctoritate ostendit. Sci-
mus his Iustiniani Augusti temporibus duos clarissime
Constantinopolitani Agaperos, eorumdemque esse saepius
mentionem in Actis Synodi Constantiopolitanae sub
Menna verum quod ambo essent monasteriorum Ar-
chimandrite, ite autem, de quo est sermo, diaconus di-
citur magis Ecclesiae, alius diuersusque fuisse videtur
ab illis, idemque appellatum. sanctam magnam Ecclesiam,
constitutionsque quam plurime eiusdem Imperatoris si-
gnificans. Hic de auctore epistolae dicta sunt: cui quam
vis idem Imperator aeternum praebeatur, iuste, recte que in
omnibus Imperium administrantibus vero deflexit, sibi
orbis que Romanorum nam patuit. Sed de his hactenus.

Causa primum autem in Occidente cognita est, Ius-
tinianum Imperatorem creata esse: mox qui Theodo-
ricus Regi succederat in Italia regnum Athalarici, ho-
moneum ad ipsum legationem decernit, duobus ad hoc
muneris delectis legatis, quibus & has litteras dedit.

In te possem repetendi, clementissime Principum, si patem res
suum quod rem trepidam quam parentes meos consulas, ardentem
exoptis. Aut in qua parte dignitates existerem, si auctoritas
meo imperata gloria reperiret? Non nos maiorem purpurae
torem arde clarificat, non sic regna secula subiuuat, quantu-
longe lateque patem gratia vestra nobilitat. Omnia enim regno
nostra profusa ceteris, sed nobis minime deesse senti-
mus. Sed ut factus in vestra praeuale est diligere, quorum patres
vixit vos amasse. Nemo enim crediderit impendisse veteribus
paritatem inuenimus, nisi qui eorum similes habere probat. ac-
ceptam. Claudantur ovis cum sepulchris: ita perire nouerit cum
periret: gratia non debet occumbere cum delectis, sed magis af-
filiatque altitudinis est, qui ad regni causam innocens inuenitur.
Verpedit, quod a vobis meritorum faceret honorum.

Vos autem nostrum in vestra civitate celsis curialibus & delectis.
Vos gentem memorem in Italia palmarum claritate detor assis,
delectis in populo conuictis & salus est per arma filius, quod vni-
vobis bene videtur equum: hoc nouerit adolecentis congruentius
delectis, quia vestro foueribus praesertim. In parentale locum
nostra cum in antio delect affectus, nam ex filio vestro genitum, na-
ture legibus vobis non debetur extraneo. Atque ideo pacem non
longe peto, sed proximum peto: quia tunc nihil desistis gratiam
in peto, quando meo parenti adoptionis gaudia praesertim. Iustitia
delectatur in vestram mentem, qui ad optumum regnum heredi-
tatem. Illud est mihi supra dominatum, talem de talem Regem
delecto habere propium. Primordia itaque nostra solatio meo can-
tur Principum bonis habere, quae tunc rationem gratiae consigna-
tur: & nos in tunc a parentibus desistimus, qui tunc protectio-

ne fulcitur. Sit vobis regnum nostrum gratia vinculis obligatum:
Plus in illa parte regnabit, vbi omnia charitate inebitur.

Quapropter ad serenitatem vestram illum & illum legatos
nostros affirmamus esse dirigendos, ut amicitiam nobis illi pa-
cis, illis conditionibus concedatis, quas cum diuina memoria do-
mino aao nostra inclitos decessores vestros constat habuisse. Ali-
quid fasces & amplius merces sinceritatis, cuius nec atas vide-
tur esse suspecta, nec generatio iam probatur extranea. Quaedam
vera per suprascriptos legatos nostros serenissimi sensibus, verbo
insinuanda commissimus, que clementia vestra more ad effectum
facite peruenire. hactenus Athalarici epistola ad Impera-
torem.

Quoniam autem fuerint duo hi legati Constantino-
polim missi, licet eorum nomina in dicta epistola mini-
me inueniantur expressa, tamen ex alia Athalarici Regis
epistola alter eorum ostendi videtur fuisse Arator magni
nominis temporis hu us orator, quem ad legationis ho-
notificentissimam functionem antea exornatum voluit
egregia dignitate Comitum Domesticorum. Extat de
his ipfius Regis epistola, qua eiusdem Aratoris in fa-
cultatibus rhetoricis excellentia declaratur atque lau-
datur. Reperitur ad hanc ipsam Aratorem complu-
res epistolae Ennodii Ticinensis & oratoriae dictiones.
Hanc eundem putamus Aratorem poetis quoque fa-
cultatibus praestantem, qui tandem cum relicta aula re-
gia, se ministerio Ecclesiae sub Vigilio Papa dicitur, crea-
tus subdiaconus haec scripsit in carmine ad Vigilium Ro-
manum Pontificem:

Ecclesiam subire, dimissa naufragis aula:
Perfida mundani desero vela freti.
Transferor ad inuicem Petri sine turbine caulas,
Et fructu optati iam flatione soli. hae de Aratore al-
tero legatorum: quoniam autem ei collega accesserit, i-
gnoratur.

Firmasse vero Iustinianum cum Athalarico Rege
concordiam, satis potest intelligi, quod dum vixit, num-
quam eidem negotium successit. Magnam quidem co-
suetudinem & amicitiam vsum intercessisse Iustiniano
cum matre Athalarici Regis Amaluntha, quae scribit
Procopius in eius obitu manifestant. Sed & eius numif-
mata ostendunt conciliatam fuisse pacem, sanctamque
concordiam inter Athalaricum Regem atque Iustinia-
num Imperatorem, dum in vltis nummi altera patre
Iustiniani Imperatoris nitet imago, in altera vero nomen
inscribitur (vi vides) Athalarici Regis.

Quo plane symbolo, si ceptis etiam pueri Regis patro-
cinium Iustinianum Augustam, intelligere possumus;
haec omnia summa prudentia moderante ipsa Amala-
suntha Athalarici Regis matre, quae nouit Iustiniani a-
nimus officis assiduis demerere. Porro Imperator ita
pacem cum Ariano Rege tenuit, ut tamen Arianos in O-
rientem positos sepe legibus exagitavit, nam audi Cedre-
num: Cumque multos procerum habe Ariano vitiosus deprehend-
deret, bonis coram publico iudice, & supplicium rogandus magnus
alio terrorem incussit, lege etiam lata, ut nemo nisi Orthodoxus
Reipublicam gereret, haec ipse. At non Athalaricum tan-
tum, sed H. Idericum etiam Regem Wandalarum in
Africa Iustinianum frequenti legatione conuenisse pro
pace, & muneribus frequentasse, plura inique coluit.
se, Procopius narrat. De legatione autem Francorum
ad eundem Iustinianum missa regemus suo loco.

Sic igitur Deo bene disponentes Imperii, Iustinia-
nis hand ingratus existens, quae Deo gratia esse sciet,

XXXV.

XXXVI.
ARATOR LE
GATUS CO-
MIS DO-
MUS

Apud Cas-
siod. lib. 8.
cap. 11.

XXXVII.

Habet Ro-
mae Latus
Fauquid.
ant.

PAX ANCI-
TA ABSQUE
PREIUDI-
CIO CATHO-
LICE FIDEI.

Procop. de
bell. lib. 1.
XXXVIII

XLV. *Com miferum non videri potest. Et enim eo modo debilitatis corpore, Persas, Gothos, Wandalos, & alios barbaros superant.*

XLVI. *Seci quibus aliis pili, fidei ad ardua petenda peruenit ubi viam, ut ipsi vult licent, quod nemini praeter ceterum Imperatorum concessum fuerat, tum ex ipsiusmet Iulianus scriptis, tum ex Procopio & aliis scriptoribus legitur. nempe tanta promeruisse ex causa sanctorum martyrum, veteratione eorumdem factarum reliquiarum, erectioe in agrum ecclesiarum, veterum collabentium restituitioe, hospitalium domorum aedificatione, extirpatione haereticorum, ininobabili iustitie oblatione, peratam profectione motum, propagatione vero virtutum, patrocinio bonorum, atque profligatione malorum. his quidem praeritis in bellis gerendis; robe factorem coloribus hostes ubi quae superavit, ut quae singulis dicerat animis, persequere demostrabunt. Ita piam certa postero eiusdem reliquens impressa vestigia, quibus pressibus tenditur ad sub iura; Rursum vero quomodo his delictibus auxiliantibus copis lapsus ad iura dimissis, obcurus impetere & perierit magni in quibus reliquis exemplum, quo timeant, cautioreque restituant; ut plane illud Prophetarum eisdem in clama- re licet. Et nonne superius dixit, etiam mihi qui iudicium ter- ram, canis in vno latro vnoque Principum, post- hinc non vero Imperatoribus sint exempla propoltra de- his, quae sectentur, vel fagiant imitentur, vel caueant, non quidem ambiguis obcuris signis, sed certis am- plissimisque non in ex cella.*

XLVII. *Haec sunt iura ad a. b. l. itatem Imperii fundamentis, tum auspiciatus bellum Persicum, ex more legatos pre- milita a Rege Persarum Cabadem, ea petiturus, quae sine inde debita esse equitaret quibus denegatis, Belisarius Dacem adveniens eos cum exercitu misit, cuius inter alios Procopium consiliarium iunxit, eundem ipsum, qui praefuit cunctis consiliis, eadem scriptorum mo- mentis posses commendavit. Tamen ea cupis singula nolente, habes quae legas auctorem nobis hic illa tan- tum recensenda erunt, quae ab insituro longius digredi minime faciant; pro tamen a capite antmo, si brevio- res epistolae vitio atque datus inter Belisarium Ro- mani Dacem exercitus, & Mirhanem copiarum Persa- rum Praefectum, aequum bellum inchoaretur, immo ante legatorum aduentum, eum ipse Dux Persarum in Romanorum ditionem exercitum immisisset, hic ex ip- so Procopio in medium adduxerimus. Scripse au- tem primo loco Belisarius ad Mirhanem litterae sic ha- bent:*

XLVIII. *Primum quidem bonum esse pacem, apud omnes homines in- consensum est quibus paulatim et ratione existit. Si quis autem ipsam turbare inueniat, malorum causa fit. Si proxi- mi erit Dux opti- mus idem pro offe- sio pat. endu, qui ex bello pacem disponere sit opus. Tu vero, reus in quiete consistens, atque utroque Rege consensu exoptans, bellum absque ulla causa inferre dero- gasti. Idem legas nostri propediem, quasi qui inter nos glori- des, facti concitabatur: nisi forte ex hac interim tua exoptis- no quae ab ipso oritur, quod spem pacis nobis eripiat. Sed age quam sceleratus ditionem reducit exercitum, nec maxime impe- ditum si bono necesse est ut par est) gratium euentum causa fuerit. haec Belisarius ex divina utique Scripturae & gre- scripito, quae tubet, ante quam cum hostibus congrega- tum sit, pacem eisdem offerre. Sed quae corde tumens ad Belisarium responderit Mirhanes Persarum exerci- tus duos, accipe.*

XLIX. *Tua littera parvum profectis obtemperassem, nisi Romae- rum popula fuisse, quibus promittere promptum est, promif- si autem quae sunt iuramento firmata mirum stare. Nos si- que verba occurrentes falluta, ad arma cogimus venire. Nos tibi ubi hominibus in futurum aliud exoptate, quoniam vobis cum deo perpetuo bellandum. Idcirco enim nos & conse- nescere & non simul oportet, donec ve, non rectum verbu- rum a qui fuerit. haec ipse: ad quem rursus ita Belisarius.*

Non in omnes, optime Mirhanes, iactantia yri oportet, ne- que proximos probrum nullo modo ad rem pertinentibus semper in- cessere: praesertim cum Rustianum de concordia legatum iam iam affuturum assenserimus: tuque breui videri. Vobis nihilominus, si hostilia tandem capitis, occurrerimus, auctore Deo, quem nobis propitium in periculo futurum, ac Romanorum quieti faventem, iactantiaque Persarum aduersum speramus. Et quando nobis ad pacem provocantibus resistitis, acce decernere parati sumus, iustis- randam & conscripti a se de ea violata in summo signu ad praes- suspendentes. hocusque epistola Belisarii secundo data. Sed au il, quid postremo ita exultans barbarus ad eum rescipserit:

Neque nos abique diu nostris in bella descendimus: quoniam du- cebus ipsi comitati, contra vos venimus, quos spero ut ad vr- bem Darae usque introducatur, ubi & balneum & praedictum fas mihi intra munita paries. haec enim novus Raptices: quae cuncta hic oportuit describere, quo quis intelligat, non in- ter homines dum aaxat sed inter nomina eiusmodi pa- rum esse conflictum, dum Dei Christianorum Belisarius niri se auxilio testaretur, Mirhanes vero Persarum opem ostentaret deorum. In hoc laborandum semper prudentissimis Ducibus Christianorum exercitum, ut ipem omnem in Deum conficiant, eandemque veluti primariam vexillum ob oculos hostium ponant: in quod illi contumeliosi existentes, Dei vindictam in se concitatum excipiant, atque ita pereant, ut semper con- tigit liqueat.

At quae sunt haec secuta? quod videlicet semper acci- dit, ut aduersus superbos Deus ipse aduersarius pugnet, illum est certamen in Mesopotamia, quod exacte de- scribitur a Procopio, in quo Dei virtus hostes opprimis manifesto cogita est, dum (quod accidit, cum Theo- dosius Maior, pugnavit aduersus Eugenium tyrannum) vi ventorum Persarum spicula caeteraque milia in Ro- manos intorta praepedirentur, atque inefficacia penitus redderentur: contra vero validiori imperio Romanorum iacula vibrarentur, ex quibus ipsi aduersarii magno pere- oppugnarentur, quibus hactenus tantummodo reliquum pugnae conficiendum fuit: sicque demum atque fugati sunt a Romanis victoria incrementa potius Persae: ad- co ut res Persarum in Mesopotamia penitus collapsae sint, Rursum vero cum postea in Armenia Maiori ab illis re- pararam bellum fuit, idem Persae sunt victi: quando & Narses Persa cum fratribus ad Romanos deficiens, be- nigne exceptus est, donatusque Iustiniano Quae- sitor munere, haec autem expeditio hoc anno a Iustiano ar- gulari coepit, hunc propter finem est consecuta quae- ro eius Imperii anno, ut idem Procopius testatur. Postea vero idem, qui supra Mirhanes Dux Persarum victus li- terum apud Darae, ab ipso Cabade rege Persarum ma- ximas sustinuit penas, ornatu in primis illo priuatus, quo crines redimitis auro & margaritis gestare solebat, qui honor apud Persas omnium maximus habebatur, quem a Rege quis consequi posset. Hunc tandem con- secutus est finem ventosus homo, cum in diis suis om- nem fiduciam collocaisset, & fastu erectus adeo asperna- tus esset Belisarium, qui fiduciam omnem spemque in i- psum verum Deum optimum Maximum posuisset: quo aspice, de victoribus haec tenus hostibus victoriam in omnibus certaminibus feliciter reportavit:

Quoniam autem simbolo inuigilare se rebus Persicis Iustinianus voluit declarasse, ex Sulda accipe: Iustina- nus (inquit) statuam suam equestrem in columna posuit, quae leua globum tenet, crux in eo defixa, quae significaret, eum ob fidem in cruce terra dominum saltem. Globus enim in terra est ob retinendam eius signum, fides autem est virtus ob inarna- tum Deum illi affixum. Dextram porrigit versus Orientem, seditionem Persarum significans; & extensione ac repulsionem manu clamatans, ne Romanas provincias ingrediantur: Sta- te, ne progrediamini: neque enim id vobis decipiet, haec Sui- das.

Quod autem ait per globum orbem ipsum terrarum significari, & per cruce fidem, quae cuncta subtergit: vi- ctoriam illam intelligas demonstrari, quae Christus sign-

DELAARIUS
RVRVM AD
MIRHANEM.

XLVIII.
RVRVM
MIRHANEM
AD DE-
LARIUM.

XLIX.
PERSAE A
ROMANIS
VICI.

X.
SOLICITV-
DO IVETI-
MIANI DE
RVRVS PER-
SICIS QVI-
BVS OSTEN-
DA SIGNIS.

LI.

...dilectorem Conciliorum de eodem retractantes repe-
...erunt. canones collati, quod opus ius Gregorius
...prium appellatum putavit. Sic igitur habes post
...miam illam mens. s. a. centum canonum veterem col-
...lectionem, in idem opus primum omnium laborale
...Dionysium Exiguum, secundo loco Ferrandus Cartha-
...ginensis diaconum, postea Martinum Episcopum Bra-
...gensem, in suo tempore dictum sumus, quarto vero
...loco Gregorium Episcopum Africanum, de quo ita in
...scripto codice, cuius est titulus Concordia canonum 2, le-
...gitur: Concordia Canonum a Gregorio africano Episcopo
...dignis capitulis tractata, ipse hunc & videtur, quas in omnes
...partes quod africanus de sacris scriptis, in xametri versibus
...de Gesta, hanc ubi ex quibus in hunc potest, quo tempo-
...re Gregorius vixit, sed de his inferius dicendum, sic-
...ut & de pluribus alii recentiorum canonum collecto-
...ribus: ad hanc autem occasione Dionysii Collectoris di-
...gressus sumus. Iam vero quas dignus Ecclesiasticus puta-
...mus Anabaptos, Christianissimorum Francorum Re-
...gum res prosequantur.

...Hinc omnibus Franci bella gessunt aduersus Thu-
...dingos, quorum Regi Hermenefrido * Theodorico
...Iaxo Rex natus tradiderat nepotem suam, vt docent
...littere ad eum tunc littere h ad eundem Regem. Mur-
...ro cum Theodorico, cuius patrocinio fovebatur,
...Theodorico Clodoveo tertius & Clotarius quintus
...Hilabertus cum ducentis exercitum, eundem supera-
...um occiderunt: Agri de his Gregorius, & Scalil recenti-
...ores. Iste autem hanc passum esse Hermenefridum ob
...necem illam ab eo Berthario germano suo, filio A-
...malberge vixit. Idem Gregorius d' p' iuris docet. Dicit
...vero et praedia portu capitam Clotarius filiam Ber-
...tharii Regis fratris Hermenefridi: quam, cum ad annos
...triduas peruenisset, sibi matrimonio iussit. hanc est illa
...magna Radequndis cel. bolis in dicitur Regina, de qua
...legimus inferius dicendum erit.

...Sed quia primum accidit ipsi Clotario Regi, cum
...victor in regnum suum renoueretur, accipere ex Fortuna
...toe, obiret in hunc Melardus Nantomensis Episcopi pro-
...fessionem est. Rex postea Clotarius evertit mduci, Somenam
...valde in hunc suam, & vbiq; potuit depredate, adu-
...lari omnes desolant territorium: cum multa illa preda in-
...toe Nantomensis reuerberaret & suam. Verum quia & Episcopus
...pan' in Nantomensis & que sub illo degebat Ecclesia, depredate
...fuit: diuina vltima dixit & laudabiliter p' adiuuandam non
...nulli interuenit. Patenti quippe DOMINVS & ipsi Clo-
...tario, & qui cum ipso huius erant participes criminu, equos ta-
...man arum & omnia vebicula, flayra, felices & alia, quibus
...prelata nubebatur, adeo diuinitu afflicti, vt per omne tri-
...duum illis nullo modo possent moueri.

...Postquam autem lactum hoc Dei miraculum, ad sanandum
...Deseclatam Melardum qui tunc temporis Salentiaci reno-
...uatur, sup' inter confessorum, eiq; vltimum deuotione, que
...depredate inuicem, resurrexerunt: cum ab eo super commissis abolu-
...tionem sollicitus, diuino illo vinculo resoluti, leti & alacri ad
...propria duxerunt. Omnia & in saluta Dei clementia! Quis
...ipso Deo vultu suo per triduum insistentia ligauerat condemna-
...tione, saluta confessione Melardum vno momento in dicitur rela-
...tione absoluit. Vixit huius Petri, & qui ab eo suscipiunt elau-
...um sint regnatorum, quod concessum est vere pariterque tam
...potenter a deo ab solvere peccatorum habitus de his For-
...matum temporis huius scriptor.

...Sed que dem auctor f de regine puelle Radequndis
...capitulae, custodia & educatione scribit, breuiter hanc
...habeto: Beatissima igitur Radequndis natione barbarar, de re-
...gine Thuringa, sua Rege Basso patris Hermenefrido, patre
...Rege Berthario, quo altitudinem suam tangit Regina de ger-
...mine, alla licet regine, multum cessor actione. Quae cum suo
...promissa lexu conuenerit tempore, tempore barbarica,
...Francorum vltima regione vastata via vltima exiit & mi-
...gat i patriam. Tunc inter victores, cum esset preda vglis puilla,
...se contentis de captiua: & nisi reddita fuisset, transalio serua-
...tione, in se Reges arma mouissent. Quae vltimo in fortem
...prede Regi Clotario, in vltima dicitur, Atha-

...ias in villa regia nutriendi causa custodius est depu-
...tata.

...Puilla data laboribus, qui conueniunt sexui, inter opera reli-
...qua sit ex barbaris litterata, frequenter loquens cum paruulis
...conferret sari temporu maris fieri cupiens. Inducbat adolefcens
...iam tunc merita senectutis obtinens pro parte, quod potuit. Deni-
...que cum esset in pace florens Ecclesia, ipsa est a domesticis persecu-
...tiones perpassa: iam tunc id agens in infantula, vt quicquid sibi re-
...manisset in mensa, collectu alius paruuli, lauans capita singulis,
...compositis vltulu, perrexit a suam in anibus, ipsa in ferebat, ipsa
...miserabat infantulis: hoc etiam praedicant cum Samuele paru-
...ulo clerico, scilicet cruce lignea, vt accidentem subsequens p'allendo
...ad oratorum grauitate matura: simul paruuli properabant.
...Ipsa autem cum sua veste pauimenta nitidans, circa a tate vero
...cum f' cetero dicit: tem puluerem colligens, sari cum reuerentia
...recondit potum, quam verberat. hanc de puella captiua
...d' g' s exordis, praefatis quidem eminentissimae erig-
...gendae sanctitatis perfectio, cui tam grandia iacta fue-
...rant fundamenta virtutum.

...Quomodo vero Clotarius Rex Francorum eam sibi
...iunxit matrimonio, ab eodem Fortunato sic accipere:
...Quam prapata expensis cum voluisset Rex praedictus accipere,
...per heretiam ab Atharis nocte cum puella elapsa est. Deinde
...Suspension cum eam direxisset, vt in Regiam egeret, fugit qui
...tam pompam regalem, ne seculo crederet: sed cui debebatur,
...Et humana gloria non mutatur: Nubis ergo terreno Principi,
...nec tamen separatur a caelesti. At dum sibi accessit seculari
...potestate, magis quam permittit dignitas, se plus inclinat vo-
...luntate: subdita semper DEO, scilicet monita sacerdotum;
...plus participata CHRISTO, quam sociata coniugio. Illo ve-
...ro sub tempore t' qui amicus patet acere de multis pauca, que gesserit.
...Igitur inuila Principi, timens ne a Deo degralet, cum mundi
...gadu proficeret, se cum sua facultate elemosina dedidit. Nam
...cum sibi aliquid de tributis accideret, ex omnibus que venissent
...ad eam, ante dedit decimas, quam recepit. Deinde quod supererat,
...monasteriu dispenabat: & quo ire pede non poterat, missi mu-
...nere circuibat. A cuius munificentia nec ipse se abscondere potuit
...eremita. Sic, nec premeretur a sarcina, quod acceptat, erigebat.
...Apud quam nec egens vox inuicem sonat, nec ipsa s'rida prateri
...ti, sepe donans indumentis, credens sub corporis veste, CHRISTI
...se membra tegere: hoc se reputans perdere, quicquid pauperibus
...non dedisset. At de his, quod ad institutum pertinet, satis
...modo ista libasse, cum tamen duobus integris libris xli-
...miz eiusdem virtutes conseripte habeantur. Quomodo
...vero a Rege dimissa monasticam arripuit institutum,
...suo loco dicenti sumus.

...Iam vero res Africe inuisitas. Accidit interea, vt de-
...functo anno superiori Theodorico Rege Gothorum,
...cuius timor coerebat alios Reges Occidentales, quin
...eum essent in senio nitro. Hildericus Wandalorum in
...Africa eiusdem Theodorici nepotem Amalafidam nu-
...ptam Traiamundo Regi defuncto morte multar. Cuius
...rei causa constare sunt inimicitie inter ipsum & A-
...thalaticum Regem Italiz, cuius ad eum exat epistola g,
...qua de nece Amalafride expostulat verbis istis.

...Hildericus Regi Vandalorum Athalaricus Rex.
...Diversimoda nimis sorte constringimur, vt quis ante dulces pa-
...rgentes diximus, nunc eis casus amarissimos impuimus, quae ne-
...mo potest relinquere, qui paratu noscitur monumenta cogitare.
...Quis enim nesciat, alia recordatione Amalafride, generi no-
...stri decem egregium, violentum apud vos regerit ius occasum?
...Et quam haduistis pridem dominam, passi non estis viuere nec
...prinatam. Haec sic contra sua parenteque grauis esse videtur:
...remitti ad nos debuit honorabilis, quam magnis supplicationibus
...expetit. Parricidii genus est, vt quam volu se gerat affinem con-
...iunctio Regis, nefandis ausibus in eum vos interitum miseretis.
...Quid tantum mali a suo coniuge relicta promeruit: Si successio
...debebat alteri, numquid femina in eo ambitu potuit inue-
...niri?

...Mater quoniam haberi debuit, qua vobis regna profudit. Nam
...hoc nobilitati vestra fuisse aduictum, si inter haduorum
...sirepem retinisset Amali sanguinis purpuream dignitatem
...Hic Gothi nosse ad suum potius opprobrium intelligunt suis
...se tentatum. Nam, qui domina aliunde gentis intulit ne-

XXCI.
RADGYN-
DIS CAPTI-
VAE VITAE
INITIV-
TIO.

XXCII.
RADGYN-
DIS IN VI-
TAE VITAE
CLOTARIO.

XXCIII.
AMALAFRI-
DA MORI
COGITV.

Epistola
Caf-
fis, Par. h. p.
epist. i.
XXCV.
EPISTOLA
ATHALAR-
RICI AD
HILDERI-
CVM.

XXCV.

cem, omni-

